

תעשיות ורישוי עסקים

ענפי התעשייה והמלאכה לסוגיהם, החל מתעשיות "הכבדות" בתחומי הזיקוק והכימיקליים ועד לתעשיות "קלות" כגון עיבודי עץ וטיפול ברכבים, עלולים לגרום למפגעים סביבתיים שונים, בייחוד כאשר פעילותם אינה מתבצעת באופן מבוקר בהתאם לדרישות הסביבתיות. כידוע, מצד תעשיות המרוכזות במתחם הפטרוכימי במפרץ חיפה, ברשויות המקומיות השותפות באיגוד קיימים אזורי תעשייה או ריכוזי מסחר ותעשייה ובהם מספר משמעותי של מפעלים ובתי מלאכה בענפים מגוונים. האיגוד פועל באופן שותף יחד עם גורמים נוספים, כולל המשרד להגנת הסביבה והמחלקות השונות של הרשויות המקומיות, לאיתור ולמניעת המפגעים הסביבתיים שמקורם במפעלים. המפעלים בחלקם נמצאים במאגר פיקוח שוטף של האיגוד וחלקם נבדקים באופן יזום על פי המידע שמוזן ממקורות שונים, כגון: תלונות האזרחים, פניות מצד המשרד להגנת הסביבה, מחלקות רישוי עסקים, מחלקות פיקוח ואחרים.

האמצעי היעיל ביותר למניעת מפגעים סביבתיים הינה התניית רישיון העסק בדרישות שמתייחסות להיבטים סביבתיים (בנושאי אוויר, שפכים, חומרים מסוכנים, פסולת ורעש), באופן רוחבי לפי הענף התעשייתי. בנוסף, נדרשת לעיתים התייחסות נקודתית לנושאים ספציפיים לפי המצב בשטח. אי יישום דרישות התנאים מהווה הפרה של הרישיון עם כל המשתמע מכך. בתחום רישוי עסקים, האיגוד פועל בשני מישורים:

- א. טיפול שוטף בהליך רישוי רגיל, לאחר קבלת הבקשה לרישיון העסק ממחלקות לרישוי עסקים.
- ב. טיפול יזום, המתבצע בעקבות מפגעים סביבתיים הנגרמים בידי מפעלים או עסקים.

האיגוד הוסמך כגורם אישור למתן רישיון עסק לעסקים מסוימים טעוני רישוי על פי "צו רישוי עסקים" (נוסח חדש 2013). ההסמכה ניתנה עבור סוגי עסקים שונים, כמו למשל תיקון מכלי גז, תחנות תדלוק בגז, בתי מטבחים, הדברה חקלאית, בתי קירור, הובלת פסולת, מכבסות, בתי מלון, בתי אבות, חניונים מקורים או תת-קרקעיים, מוסכים, אחסון דשנים, אחסון חומרי חיטוי וניקוי, אחסון חומרים מסוכנים, מסגרות, נגריות לייצור רהיטים.

באתר ממשל זמין באינטרנט פורסמו מפרטים אחידים על ידי המשרדים הממשלתיים הרלוונטיים, כולל המשרד להגנת הסביבה. המפרטים של המשרד מהווים תנאים מיוחדים כשלעסקים להתנהל לפי הנחיותיהם. עסקים אחרים אשר לגביהם לא פורסמו מפרטים אחידים, התנאים בנושאים סביבתיים נגזרים מתנאי המסגרת המתאימים לפי סוג ומהות העסק.

הטיפול במפגעים סביבתיים מתבסס על חוקים ותקנים קיימים ברמה מקומית וארצית, כגון חוקי עזר עירוניים, חוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, חוק למניעת מפגעים, תשכ"א- 1961 והתקנות מכוחו, חוק חומרים מסוכנים, חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד- 1984, תקנים של מכון התקנים וכו'.

אופן הטיפול במפגעים מסוג זה מתבטא במישורים הבאים: וידוא וזיהוי המטרד, כולל ביקורת במקום במידת הצורך; הצבת דרישות לתיקון המצב במידת הצורך, שמופנים כתנאים לרישיון העסק או הנחיות של אגף הפיקוח; בחינת פתרונות ויישומם בשטח; סיוע לפי הצורך בהליך האכיפה המתבצע על ידי הגורמים המוסמכים.

רישוי עסקים

מפעלים ועסקים טעוני רישוי מחויבים בהתאם לחוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, לפעול כאשר מחזיקים ברישיון עסק כחוק הניתן על ידי הרשות המקומית שבתחומה הם נמצאים, ולשם כך עליהם להגיש לרשות בקשה לרישיון ולעבור הליך רישוי שכולל קבלת אישורים מגורמים שונים. מבחינה סביבתית, מתן האישור מלווה, בהוצאת תנאים לרישיון אשר מתייחסים להשפעות הסביבתיות של פעילות המפעל או העסק, כגון פליטות מזהמים לאוויר, כמות המזהמים בשפכים, אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים וכו'.

להלן הרשימה המלאה של הפריטים אשר לגביהם קיבלו האיגודים והיחידות סביבתיות הסמכה כ"נותן אישור":

לעניין הסמכה זו, "סוגי עסקים" - עסקים טעוני רישוי לפי הפרטים שבתוספת לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג - 2013², שמספריהם - א2.1; ב2.1; ח2.1; ז2.1; ח2.2; ט3.1; י3.3; יג3.4; יד4.3; ט4.3; יז4.4; יח4.6; יט4.1; כ5.3; לא5.1; לב6.4; לז7.1; לח7.7; טז8.4; יז8.6; יח8.7; יט8.8; כ8.9; לא10.1; לב10.6; לג10.7; לד10.8; לה10.9; לו10.10; לז10.10; לח10.14; טז10.14; יז10.16.

למספר פריטים, לדוגמה אחסון חומרי חיטוי או ניקוי, מוסכים, הובלת פסולת ואחרים, הוצאו תנאים אחידים ארציים המאחדים דרישותיהם של כל נותני האישור הרלוונטיים, לרבות הגנת הסביבה. התנאים, המכונים "מפרטים אחידים", פורסמו ברבים באתר ממשל זמין. מלבד אלה, ענפים אחרים אינם מוצאים ביטוי במפרטים האחידים, ולגביהם ניסוח התנאים הסביבתיים דורש

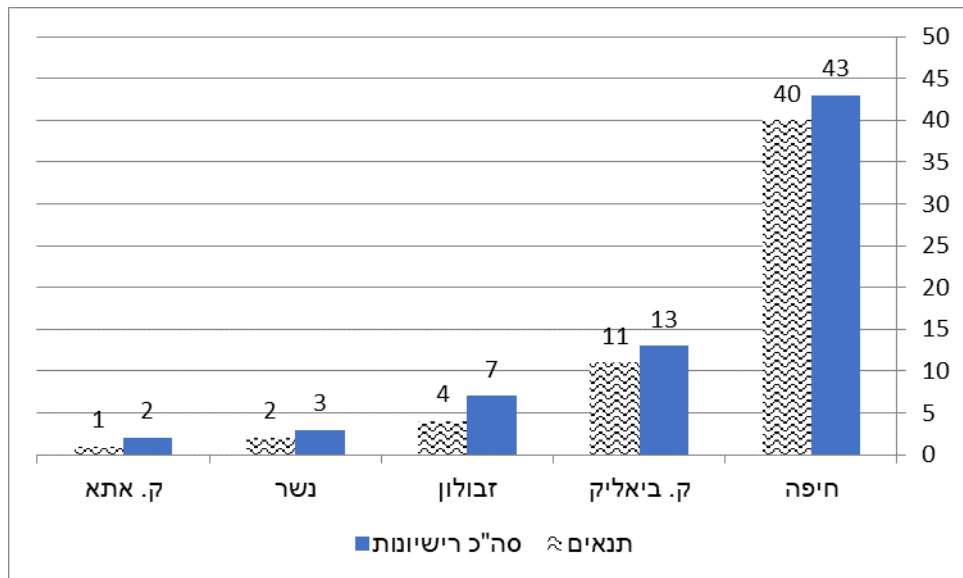
היכרות העסק לשם התאמת הדרישות למצב בשטח שימוש בתנאי מסגרת לפי עניין. במקרים מסוג זה, דוגמת מכבסות, אחסון מתכות, מסגריות, בתי אוכל ואחרים, האיגוד מעביר אל רשות הרישוי המלצה של נוסח תנאים שמטרתם מניעת מפגעים ספציפיים לסוג הפעילות במקום.

מידע סטטיסטי

בשנת 2017 טופלו באיגוד 68 רישיונות עסק, אשר הועברו ברובם בהליך רישוי סדיר לטיפול האיגוד ע"י מחלקות רישוי עסקים של הרשויות המקומיות, ובחלקם טופלו ונקבעו תנאים סביבתיים כתוצאה ממעורבות האיגוד עקב גילוי גרימת מטרדים.

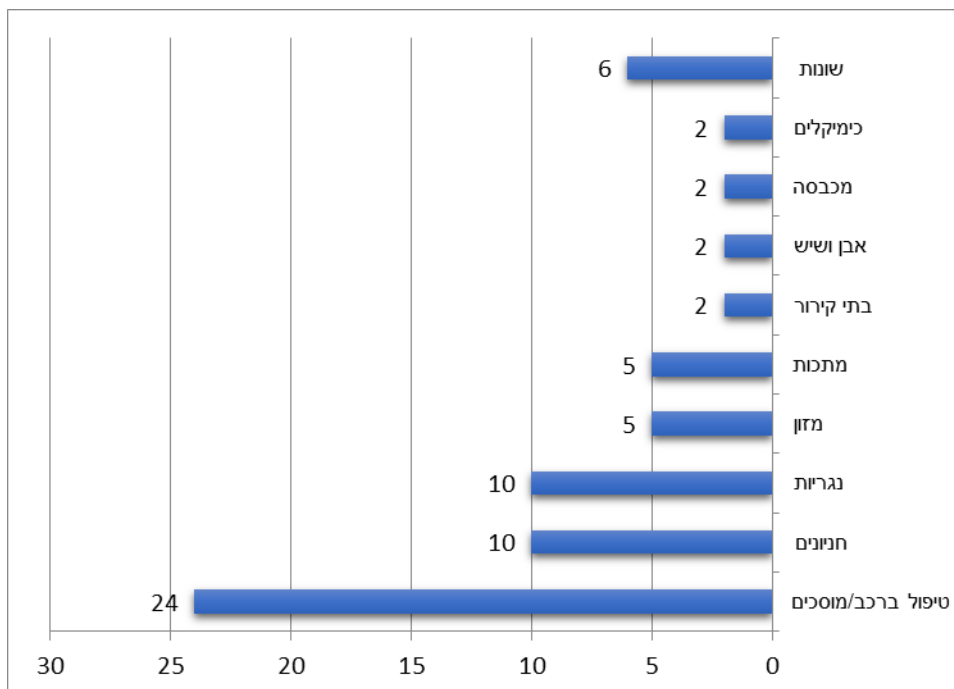
58 מפעלים ועסקים קיבלו תנאים לרישיון המתייחסים לנושאים סביבתיים, ומספרם מהווה כ- 85% מכלל הרישיונות.

התפלגות רישיונות לפי רשויות מקומיות:

בחיפה טופלו במסגרת רישוי 43 רישיונות, כאשר ל-40 מתוכם (כ-93%) נוספו תנאים. מעיריית קרית ביאליק הועברו 13 בקשות לרישיונות ומתוכם ל-11 (85%) נוספו תנאים. רשויות נוספות: מועצה אזורית זבולון עם 7 רישיונות (4 כללו תנאים), נשר עם 3 רישיונות (2 עם תנאים) וקרית אתא עם 2 רישיונות.

התפלגות רישיונות לפי מהות העסק :

*שונות : מעבדות, בתי אבות וכו'.

מפגעים סביבתיים ומניעתם

בשנת 2017 נתנו מענה ל-146 פניות בנושאים סביבתיים הקשורים לחומרים מסוכנים, אסבסט, זיהום אוויר, ריחות, פסולת ושפכים. ניתוח סטטיסטי של כלל התלונות, לרבות בנושאי הרעש והקרינה, מובא בפרק פניות ציבור של הדו"ח וכן בפרקים הרלוונטיים לנושאים הללו. במענה לתלונות על מטרדים סביבתיים, נערכים סיורי שטח וביקורים במפעלים האחראים או שעלולים לגרום למפגעים, פגישות עבודה ושילוב המידע המצוי בידי הגורמים הנוגעים בדבר ובסופו של תהליך, הפקת מסקנות והעברת דרישות או המלצות לתיקון המצב לפי עניין.

מפגעי אסבסט

בשנת 2017 טיפלנו ב-28 פניות בנושא אסבסט :

פארק הכרמל, רח' התל ק. ביאליק, רח' ויטקיץ בחיפה, תחנת כיבוי אש חיפה, רח' אלנבי חיפה, רח' אדיסון בחיפה, רח' הפלמ"ח ק. ביאליק, רח' גורדון בטירת הכרמל, רח' ש. בן ציון בחיפה, רח' חניננית בק. ביאליק, רח' משה שרת בק. חיים, פנייה נוספת מחיפה, רח' הפלוגות ק. חיים, המלאכה בחיפה,

רח' דן ק. ביאליק, רח' ז'בוטינסקי ק. ביאליק, רח' רות חיפה, רח' הנוטר ק. חיים, רח' יעקב כספי חיפה, רח' אפרים קריית ביאליק, שביל הגאונים ק. חיים, רח' עלית הנוער חיפה, רח' רמב"ן חיפה, עיריית ק. ביאליק, כנרת ק. ביאליק, יפה נוף חיפה, רח' ארלוזורוב חיפה, רח' לכיש בקריית ים.

בדרך כלל, הפונים בנושא זה מודאגים מהימצאות גגות או סככות אסבסט-צמנט קרובים לבתיהם במשקים פרטים וציבוריים. הפניות נבדקות הן בביקור שטח והעברת המסקנות לגורם המפנה את התלונה (רשויות מקומיות או המשרד להגנת הסביבה). התושבים שפונים ישירות לאיגוד מקבלים הבהרות מפורטות על אסבסט, כולל הסבר על משמעותו של המונח "מפגע אסבסט" לפי הגדרות החוק וההנחיות של המשרד להגה"ס בנושא.

שימוש קיים באסבסט בנכסים פרטיים כשלא מתקיים במקום "מפגע אסבסט" כהגדרתו בחוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, תשע"א-2011, אינו אוסר ולכן עצם קיום הבנייה מלוחות אסבסט-צמנט אינה מהווה מפגע. מוצרי אסבסט-צמנט, נחשבים בטוחים לשימוש כל עוד הנם במצב תקין, לא מתפורר ולא מתבצעות בהם עבודות ניסור, קידוח, ליטוש או כל עבודה אחרת העלולה לגרום להתפוררות החומר ולפיזורו באוויר.

גג מלוחות אסבסט-צמנט שלמים – קריית חיים

גג אסבסט מלוחות שלמים במבנה מגורים – טירת הכרמל

בהתאם ל"חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק" תשע"א-2011, נחשב "מפגע אסבסט" אחד או יותר מהמקרים הבאים:

- פליטה של אבק נראה לעין הנגרמת מעבודת אסבסט;
 - אסבסט צמנט שרוף או מרוסק, וכן אסבסט צמנט שבור במידה ניכרת (למעלה מ-30%);
 - אסבסט פריך החשוף לאוויר, כדוגמה לבידוד אקוסטי או תרמי;
 - מצבור של פסולת אסבסט החשוף לאוויר.
- במקרים ספציפיים, בהתאם למצב בשטח, האיגוד מעביר חוות דעת הכוללת המלצה לצביעת הלוחות אסבסט-צמנט בצבע המכיל דבק ועמיד בפני מים, ללא הכנה מקדימה של פני השטח לצביעה. על פעולה זו יש לחזור אחת למספר שנים.

פסולת אסבסט מיועדת לפינוי, רח' חלץ, חיפה

מטרדי ריחות

תלונות בדבר ריחות יכולות לתת ביטוי על תופעה כללית כאשר לא מצויין מקור ספציפי או יכולות להצביע על מקור ידוע או פוטנציאלי, כגון מפעל או בית מלאכה, ארובה של הסקה ביתית, הבערה פירטית של פסולת וכו'.

בהתמודדות הרשויות במפגעים מאין אלה, חלקו של האיגוד מתבטא במספר פעולות, כגון: אימות וזיהוי המטרד, כולל ביקורת במקום, לאחר מכן, הצבת דרישות לתיקון המצב במידת הצורך, המנוסחות כתנאים לרישיון העסק או הנחיות הניתנות מכוח סמכויותיו של אגף הפיקוח. בהמשך, בדיקת פתרונות טכניים ויישומם, ובמידת הצורך, ליווי משפטי לפי העניין ועפ"י דרישה.

האיגוד פועל בקשר הדוק עם גורמי האכיפה, כגון המשטרה הירוקה ומחלקות הפיקוח העירוניות וכן עם גורמים מוסמכים אחרים מכוח החוק, כגון המשרד להגנת הסביבה, מחלקות הרישוי ואגפים

אחרים ברשויות המקומיות. אופן הטיפול והדרישות מבוססים על חוקים ותקנים קיימים ברמה מקומית וארצית, כמו למשל חוקי עזר עירוניים הנוגעים בנושאים סביבתיים, חוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, חוק למניעת מפגעים והתקנות מכוחו, חוק חומרים מסוכנים, חוק שמירת הניקיון, תקנים של מכון התקנים ועוד.

במטרה לשפר את המענה המקצועי במקרים של תלונות ריח ומטרדים נוספים, השתתפו עובדי האיגוד בהשתלמויות בנושאים הללו, כלהלן:

הכשרת צוות מריחים: בחודשי מאי-יוני 2017 עברו 7 עובדי איגוד המטפלים באופן ישיר במטרדי ריחות ובתלונות שקשורות לנושא זה, הכשרת צוות מריחים אשר ניתנה ע"י משרד להגנת הסביבה.

קורס כונני סביבה: בשנת 2017 השתתפו 5 עובדי איגוד בקורס "כונני סביבה" מטעם המשרד להגנת הסביבה, ובכך הגיע מספר בוגרי קורס זה לסה"כ 6 עובדי איגוד. המטרה של המשרד להגה"ס להקים מערך אנשי מקצוע מקרב עובדי היחידות הסביבתיות ואיגודי הערים "אשר ייתן מענה למפגעים סביבתיים, שיש להם השלכות משמעותיות על הסביבה ועל בריאות הציבור, בכל שעות היממה, במגוון תחומי הפעילות של המשרד לרבות אירועי ריח, אסבסט, זיהום מים ונחלים, שריפת פסולת".

להלן תיאור מספר מקרים של תקריות מטרדי ריח והטיפול בהם:

ריח כימי בגן ילדים בקרית שמואל, חיפה: עם קבלת התלונה מאחד ההורים על ריח כימי, נערך ביקור במקום. לאחר בירור מול הצוות המטפל בילדים, הסתבר כי הריחות השונים החלו בגן ניצנים לאחר החלפת ה-PVC ולא מדובר במפגע סביבתי שמקורו מחוץ למבנה. העניין הובא לידיעת האחראים בעירייה על מוסדות חינוך וגני ילדים ונמסר לנו החלטה להוציא את משטחי PVC. המלצנו לאחראים על גן כי יש לבצע אוורור ממושך של החדר הסגור דרך החלונות.

ריח חומרים כימיים בחוף שמן, חיפה: בעקבות תלונת שכנים בחוף שמן על ריח מ"פיל אקריל" ברח' המלאכה, אותר המקום ונערך ביקורת בליווי הבעלים. נמצא כי עוסקים בהרכבת מוצרי פלסטיק (פרספקס, פוליקרבונט, פי וי סי) ולצורך כל משתמשים במכונות חיתוך. בזמן הביקור הורגש ריח מפעולת החיתוך במכונת לייזר חדשה, אליה חובר צינור להוצאת האוויר כלפי חזית העסק ברחוב המלאכה. לאחר דין ודברים, סוכם על העברת המכונה לצד האחורי של העסק, במקום שבו לא ייגרם מטרד ריח לשכנים.

בית קלייה מאיר ברח' קצנשטיין, מפרץ חיפה: בשיחה עם המתלונן מעסק שכן באזור התעשייה בלו בנד – תלמה התברר כי הוא היה עד למקרה ספציפי של מטרד ריח או עשן שארע מבית העסק. בביקור במקום, נמצא כי הותקן מתקן לקליטת חלקיקים לסינון האוויר וכן הוגבהה הארובה של תנור הקלייה. הובהר כי בהליך ביצוע בדיקות ארובה, שהעסק נדרש לבצע אותן במסגרת התנאים לרישיון, ניתן יהיה לבחון האם ישנן חריגות מדרישות שהוצבו לעסק ע"י המשרד להגנת הסביבה.

בית קלייה פולים, רח' קצנשטיין, מפרץ חיפה: תלונה נוספת על ריח מעסק לקליית קפה באותו אזור. במענה לתלונה, נערך ביקור במקום והבעלים נעתרו להנחיות שקיבל, לפיהן ארובת התנור תוגבה לגובה 2 מטר לפחות מעל הגג, פנים הארובה יעבור ניקוי לפי הצורך, מתקן הסינון ייבדק ויתוחזק לפי הוראות היצרן.

מתקן ציקלון לסינון אוויר בקפה "פולים"

אירוע ריחות בטרמינל אלרואי, קריית טבעון: בעקבות תלונות של תושבים שני כונני האיגוד ניגשו לאתר אלרואי לבירור מהות הפניות. בישוב אלרואי נערך סיור בכתובות שנמסרו על ידי מוקד המשרד להגה"ס וכן במקומות נוספים באזור: סמטת מזרח, רח' קישון, "הטיילת" סמוכה לאתר תש"ן. לא הורגש ריח חריג מלבד נקודה אחת בצמוד לגדר המסוף, בה הורגש ריח דלק חלש. הקריאות במכשיר הניטור Sirius (VOC) היו "0". יצוין כי אף בבדיקה שערכו הכבאים לא היו ממצאים. בטרמינל אלרואי, נמסר לנו על ידי נציגי החברה שהוזעקו למקום כי מתבצעות חפירות לצורך סקרי קרקע לפי דרישת המשרד להגנת הסביבה. העבודות נעשות על פי נהלים שנקבעו ע"י המחוז. מאחר והחפירות הגיעו לעדשת מי תהום ככל הנראה מעורבים בדלקים שהפיצו ריח, העבודות הופסקו והוזמנה ביובית לשאיבת העדשה מתוך בור החפירה. סוכם כי על החברה לקבל הנחיות מעודכנות מהמשרד באשר להמשך העבודות מההיבט של טיפול בזיהום קרקע ומי תהום. ביובית תשאב כל הזמן מי תהום שמצטברים בתחתית בור החפירה והמקום יכוסה ביריעות בסוף יום עבודה על מנת למנוע מטרדי ריחות.

חפירות בטרמינל אלראי 17.8.2018

אירוע ריחות מטרמינל קריית חיים: ממוקד הסביבה התקבלה הודעה על 2 תלונות ריח דומה לגז או דלק באזורים סמוכים לטרמינל. צוות האיגוד ערך סיור באזור ובשלב ראשון, מאחר והריח הזכיר במידה מסוימת תסיסת ביוב, נבדק מתחם תחנת שאיבה, אך ללא ממצאים. כיוון הרוח הצביע על מסוף המכלים, ופנינו מנהל האתר אשר מסר כי מתבצעות עבודות ניקוי מכלים בידיעת המשרד להגנת הסביבה - מיכל 138 ולפני כן במיכל 73. פעולת הניקוי במערכת סגורה כוללת הנלת החומר שהצטבר במיכל ועקב כך מתקבלות שלוש פאזות: גולמית, מימית ובוצית. החול הבוצי נאסף במיכל ללא כיסוי או מכוסה חלקי, והייתה סבירות רבה כי זה היה מקור הריח. נשלחה דגימה של הבוצה לאנליזה כדי שניתן יהיה לקבוע יעד הפינוי בהתאם להנחיות המשרד. בעבודות ניקוי שבוצעו במיכל 73 הממוקם במרכז האתר, התקבלו בעיקר שתי פאזות - מימית וגולמית, ללא בוצה חולית, לכן לא היו תלונות על מטרד ריח. החברה הבטיחה לטפל בחומר שהוצא מהמכל (כיסוי/הרחקה) על מנת שלא יהווה מטרד ריח.

טרמינל קריית חיים 20.8.2018

מטרדי ריחות מבתי אוכל

במשך השנה, כמו בכל השנים הקודמות, מתקבלות באיגוד תלונות רבות על מטרדי ריחות או עשן מבתי אוכל. יוזכר כי גורמי הגנת הסביבה אינם מוסמכים, על פי חוק רישוי עסקים, לאשר רישיונות עסק כ"גורם רישוי" לבתי אוכל ועל כן אין ב"מפרטים האחידים" דרישות איכות סביבה בעסקים מאין אלה.

דרישות בעניין אוורור ופיזור ריחות בבתי אוכל נמצאות ב"תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל)", שבאחריות משרד הבריאות, הכוללות הוראות ספציפיות על התקנת ארובה התקנת ארובה שגובהה 2 מטרים מעל הגג או מעל הבניינים הסמוכים ברדיוס של 50 מטר מסביב, לפי הגובה ביניהם, וכן התקנת אמצעים נוספים למניעת מטרדים על פי דרישת הממונה, דהיינו משרד הבריאות.

מכל מקום, האיגוד מטפל בתלונות מסוג זה ומעביר למחלקות רשויות המקומיות, חוות דעת והמלצות הנגזרות מהתקנות הקיימות, כולל הקמת ארובה תקנית ואמצעי סינון. אלה יכולים להיות מסוג משקע, סולקן או מתקן אחר, יחיד או משולב, שתפקידו לקלוט, לספוג, לספח את העשן, טיפות השמן, האדים והריחות מפעולות הצלייה והטיגון שבעסק. כמו כן, הרחקות הריחות מאזור המטבח תיעשה בעזרת מפוח לנידוף ריחות בהתאם לגובה הארובה.

במקרים מסוימים, כאשר מדובר בעסקים קטנים ללא צלייה או טיגונים, ההמלצות לשיפור המצב מסתכמות בהקמת ארובה תקנית, או במקרה של ארובה קיימת בדרישה לביצוע ניקוי מערכת הנידוף. להלן מספר מקרים של טיפול במטרדים מבתי אוכל:

מזנון ברחוב הנביאים בחיפה: כאמור לעיל, במקרה זה הועברה בקשה להוראת דרישה בדבר ביצוע ניקוי מערכת היניקה והארובה בידי בעל מקצוע ולהציג את האישור התקופתי. זאת גם על פי דרישת כב"ה בהתאם לתקן בטיחות אש בבניינים, המחייב מסעדות לערוך ניקוי ארובות אחת לשנה לכל הפחות עם ציוד ניקוי מקצועי.

קפה ריץ' בקרית ביאליק: לפני כשנה, במסגרת בקשה להיתר בנייה, העסק על ידי האיגוד, להגיש תכנית למתקן סינון אוויר. החומר שהועבר והוצג על ידי נציגי העסק אינו עונה לנדרש. לנוכח תלונות של שכנים שפנו לעירייה, נערך ביקור ופגישה עם נציגי בית העסק והם נדרשו מחדש להגיש תכנית של מתקן סינון אוויר ושתוכן ע"י חברה המתמחה בתחום.

"בורגרים" רמת הנשיא, חיפה: נערך ביקור במקום יחד עם הפיקוח הכללי, חבל רמות, בעקבות תלונת שכנים. נמסר כי העסק אמור לעבור למיקום אחר, אך לא התקבלה כל אסמכתה בעניין זה. הודענו על כך לעיריית חיפה וכן דרשנו שהעסק ינקוט בצעדים מיידים לתיקון המצב וצמצום מטרדי ריח.

מטרדי אבק מאתרי בנייה ועבודות תשתית

במקרים רבים נדרש האיגוד להתייחס לסוגיית האבק והזיהום אוויר מאתרי בנייה ועבודות תשתית. במידה ובשלבי התכנון מועברת הבקשה להיתר בנייה לידי איגוד הערים או המשרד להגנת הסביבה, ניתנות, ברוב המקרים, הנחיות שמטרתן מזעור המטרדים הסביבתיים ואלה נשלחות למחלקות הנדסה או רישוי בנייה ברשויות כדי להיכלל כתנאים בהיתר הבנייה.

פרויקט בנייה ברחוב נעמת, חיפה

לאחר ביקורים באתר, האיגוד ביקש להודיע לגוף המוסמך על פיקוח על הבנייה על כך שלא מתבצעת הרטבת כנדרש. כתוצאה מכך, קיבל הקבלן התראה וצו הפסקת עבודה, אשר בוטל רק לאחר שהוכח כי בידיו אמצעים להבטחת דרישה למניעת אבק באמצעות התזת מים.

פרויקט מורדות ורדיה

העבודות בפרויקט החלו במחצית השנייה של שנת 2016 והן אמורות להימשך מספר שנים. במהלך שנת 2017 התקבלו באיגוד פניות על מטרדי אבק ורעש מתושבי השכונות המקיפות את האתר, כגון ורדיה, רמת הדר, מעונות גאולה.

אנשי האיגוד ערכו ביקורים רבים והתריעו בפני היזם על מחויבותו למנוע מטרדים סביבתיים. כמו כן, פנה איגוד לגורמים המוסמכים בעירייה וביקש התערבותם על מנת לדרוש על פי סמכויותיהם לעמוד בדרישות היתר הבנייה ולהימנע מגרימת מטרדים סביבתיים.

כמו כן, יצוין כי האיגוד הביע את התנגדותו להצבת מגרסה באתר זה מנימוקים של מניעת מטרדי רעש ואבק ובשל כך, מגרסה שהוצבה במקום הורחקה לאחר זמן מה.

אתר מורדות ורדיה בחיפה

פרויקט הוד והדר בקרית מוצקין

בעקבות תלונה, האיגוד בדק אם מתקיים מטרד אבק בשל עבודות באתר הבניה ובסביבתו. הממצאים הועברו למחוז חיפה יחד עם המלצת האיגוד על הצורך לקידום תקנות ארציות אשר בעזרתן יחויבו קבלני עבודות תשתיות, הידועות כמקור למטרדי אבק, לנקוט באמצעים למניעת אבק, לרבות הרטבה ושימוש בחומרים לייצוב קרקע. וזאת בתקנות מכוח שעליו אמון המשרד להגנת הסביבה ולא במסגרת דרישות בהיתר בנייה, שעליהם אמונים גורמי הפיקוח על הבנייה ברשויות המקומיות.

אתר בניה ברחוב קדיש לוז בקריית מוצקין

עבודות תשתית ברח' המוסכים

קיבלנו תלונות מעסקים על מטרד אבק מתמשך מעבודות תשתית, כולל נסיעת משאיות על שטחים לא סלולים, ברח' המוסכים/ רח' האשלג. האיגוד פנה לגורמים הרלוונטיים בעיריית חיפה לצורך מתן הוראה דרישה לקבלן העבודות על הגבלת מהירות הנסיעה של משאיות והרטבת השטח.

אתרי בניה ברמות רמז, חיפה

בחודש דצמבר 2017, לבקשת העירייה נוכח תלונות של תושבי השכונה על מטרד אבק חמור, ערכנו מספר סיורים. נוכחנו כי עבודות הבנייה ברח' חביבה רייך וברח' יחזקאל חרל"פ שבשכונת רמות רמז נמצאות בעיצומן, חלקם מהפרויקטים הסתיימו, חלקם בשלבי בנייה מתקדמים וחלק בשלבים ראשוניים.

נמצא כי באתר הבנייה בקצה רח' יחזקאל מתבצעות עבודות הכנת יסודות, כולל קידוחי כלונסאות, דבר שגורם לפיזור אבק לבתים שבקרבת המקום ומעבר לכך. קיימת סבירות גבוהה על כך שמקור האבק בנסיעת המשאיות ברחובות הללו וכן מקור נוסף באתר הבנייה ברח' יחזקאל, לרוב מעבודות קידוח וכן אבק שטח.

אתר בנייה ברמות רמז בחיפה

- האיגוד העביר את המלצותיו לעיריית חיפה ואשר כללו :
- הרטבת השטח באתר הבנייה (רח' יחזקאל וחביבה רייד) במים או בחומרים מייצבים (מאושרים ע"י המשרד להגה"ס). אין להשתמש בתמלחות או בחומרים על בסיס שמנים או דלקים.
 - סלילת דרכי הגישה לאתר הבנייה ברח' חביבה רייד (בטון או אספלט) ושמירה על ניקיון באמצעות שטיפות מים.
 - הגברת ההרטבה במים בקידוחי הכלונסאות (ברח' יחזקאל בפרט). לצורך כך, יש אפשרות להציב במקום מכלית מים לשימוש זמין.
 - על הקבלן לבחון וליישם טכנולוגיות שונות לביצוע הקידוחים על מנת למנוע מטרדי אבק.

מטרדי עשן וזיהום אוויר מתנורים להסקה ביתית

נושא מטרדי ריחות/עשן מארובות של קמינים המוסקים חומר מוצק (עץ), חוזר על עצמו מדי חורף ומתקבלות תלונות רבות מתושבים בעניין זה.

אחד האמצעים העומדים לרשותנו הינו התקן הישראלי 1368 של תנורי הסקה ביתיים המוסקים בחומר מוצק (עץ), הכולל הנחיות באשר לארובת התנור, גובהה ומרחקה ממבנים הסמוכים.

יצויין כי בעניין התנורים להסקה ביתית, המשרד להגנת הסביבה ממליץ כי הנושא יטופל על ידי הרשויות המקומיות בעזרת חוקי עזר עירוניים, אשר ברובם נגזרים מחוק עזר לדוגמא. בהתאם להגדרות החוקים הללו, פקחי הרשויות מתקשים לקבוע את רמת המטרד, וחוסר הבהירות של ההגדרות (לדוגמא: "מעשנה בגובה שאינו מספיק... פולטת עשן וגזים העלולים לגרום נזק לבריאות" וכו') מתבטא בהיעדר אפשרות לפתיחת דו"ח עבירה פלילית, עם דגש כי מדובר בבתים פרטיים של אנשים נורמטיביים.

איגוד פנה בעבר אל המשרד בהקשר זה והמליץ על הגבלת השימוש בתנורים על עצים, או שינוי באשר להתקנת הארובה של התקן הישראלי 1368. על כן, בתמיכת המשרד התקן שונה בשנת 2011 כאשר נקבע כי הארובה תהיה גבוהה ב-1 מ' לפחות מעל החלונות החדרים העליונים המיועדים לשהייה של בני אדם במבנים שברדיוס של 10 מ' ממוצא הארובה. מסיבה זאת, במקרים רבים של תלונות בנושא ארובות של קמינים, לא ניתן לדרוש הגבהת הארובה בשל העובדה כי המרחק לבית השכן מעל 10 מטרים (רי צילום).

יצוין כי בעניין התנורים להסקה ביתית, המשרד להגנת הסביבה ממליץ כי הנושא יטופל על ידי הרשויות המקומיות בעזרת חוקי עירוניים, אשר ברובם נגזרים מחוק עזר לדוגמא. בהתאם להגדרות החוקים הללו, פקחי הרשויות מתקשים לקבוע את רמת המטרד, וחוסר הבהירות של ההגדרות (לדוגמא: "מעשנה בגובה שאינו מספיק... פולטת עשן וגזים העלולים לגרום נזק לבריאות" וכו') מתבטא בהיעדר אפשרות לפתיחת דו"ח עבירה פלילית, עם דגש כי מדובר בבתים פרטיים של אנשים נורמטיביים.

לנוכח מצב זה, האיגוד פנה מחדש למשרד להגנת הסביבה וביקש שנושא התנורים ומזעור המטרדים הנגרמים מהפעלתם יקודם בדרך של יישום תקנות ארציות כדלקמן:

א. הרחבת הדרישות של התקן 1368 באשר למרחק בין הארובה לבתים בסביבה (לבחון אופציה של רדיוס של כ-30 מ') אשר לפיו נדרשת הגבהת הארובה ב-1.5 מ' לפחות מעל גובה המבנים (כאשר אין אפשרות לקבוע יעוד החדרים העליונים).

ב. תנורים אשר ארובותיהם אינן עומדות בדרישות הנ"ל לא יקבלו היתר בנייה ויאסר השימוש בהם.

ג. בחינת איסור באופן רוחבי בשימוש בתנורים להסקה ביתית בעץ באזורים עירוניים צפופים. בתשובה נמסר מהמשרד להגה"ס כי ישנה כוונה לשנות בתקן את הסעיף של המרחק בין הארובה לבתים בסביבה העומד היום ל-10 מ' עד ל-15-20 מ'.

מטרדים סביבתיים מתעשייה

מפעלי בטון

במהלך השנה, האיגוד המשיך לעקוב אחר הנעשה במפעלי הבטון ובסביבתם במטרה להביא למזעור מפגעי האבק והניקיון הקשורים לפעילות מפעלים אלה. האיגוד ערך ביקורים/סיורים והעביר את הממצאים וחוות דעתו אל הגורמים הנוגעים בדבר מהמשרד להגה"ס או מהרשות המקומית לפי עניין.

מהסיורים החוזרים והנשנים (מפעלי בטון **רדימיקס ק. ביאליק**, **רדימיקס השיש מפרץ חיפה**, **הנסון קריית ביאליק**, **שפיר חוף שמן**, **חנסון נשר**), למדנו כי הרוב המכריע של התלונות מצביע על אבק ברחובות שבסביבת מפעלי בטון. התנאים לרישיון עסק למפעלים מענף זה אינם כוללים התייחסות ספציפית על החובה לניקוי הכביש בקטע הקרוב למפעל (מלבד ס"ק כללי בדבר מניעת לכלוך הסביבה). בכל זאת, במקרים רבים קיבלו המפעלים (לדוגמא מפעל רדימיקס ק. ביאליק ושפיר חוף שמן בסוף שנת 2016) הנחיות, הן ברמה מקומית או דרך המשרד להגה"ס, לפיהן עליהם לנקות את הכביש בסמוך עליהם.

האיגוד הביע שוב את דעתו וביקש במשרד להגה"ס שתיבחן מחדש הטלת דרישה בתנאים אשר תחייב מפעל בטון לבצע טאטוא הרחובות בסמוך למפעל. לדעת האיגוד, יישום קבוע של פעולת הטאטוא על בסיס יום-יומי בעונות היבשות ועל בסיס שבועי או בהתאם לצורך בעונת הגשמים, בשילוב פעולות ניקיון של העירייה, אמור לתת מענה יעיל לבעיית האבק ברחובות מחוץ למפעלים.

רח' המלאכה בסמוך למפעל הנסון, חוף שמן, חיפה

סביבת מפעל רדימיקס בא.ת. קריית ביאליק
כביש לאחר ניקוי

כביש לא מנוקה

בנוסף למפעלים הנ"ל השתתף האיגוד בביקורים במפעלי בטון הנסון ורדימיקס בטירת הכרמל יחד עם נציגי המשרד להגנת הסביבה. בעקבות ביקורים אלה, נדרשו המפעלים לפעול לתיקון מספר ליקויים כדי למנוע מטרדים ולעמוד בדרישות הסביבתיות שבתנאים לרישיון העסק.

מקור הפורמייקה

במפעל מתבצע ציפוי לוחות הסיבית מיובאים מחו"ל בעזרת מכבשים, שמקבלים השמן המחומם מדודי שמן. בסוף העשור הקודם, הובאו למפעל שני דודי שמן שמוסקים בשאריות עץ. האיגוד תיעד מקרים רבים בהם היו פליטות עשן מארובת תנור מוסק בעץ, בעיקר בחודשי החורף והתריע על כך בפני הנהלת המפעל והמשרד להגנת הסביבה.

התברר כי חומר הבעירה (שבבי עץ ונסורת) מונחים בחצר פנימית תחת כיפת השמיים, נרטב בגלל הגשמים. על פי נציגיה מפעל, בימים יבשים, כרוב ימי השנה. דווח כי בשל מכשולים תכנוניים, אין אפשרות להיתר בנייה על מנת לקרות את החצר. נוסף על כך, התחייב המפעל לבצע תחזוקת התנורים אחת ל-3 חודשים, במקום פעמיים בשנה, לערוך סדרת תיקונים והחלפת חלקים בתנור הבעייתי ולהפסיק שימוש בחומר בעירה, קרי שאריות עץ, באיכות ירודה.

ממגורות עמיר דגן, מפרץ חיפה

נבדקו פניות בעניין הפצת ריחות בסביבת המפעל. נערכו ביקורים בעסק ובסביבתו. חרף שהורגש ריח חלש אופייני מחוץ לשטח החברה, לא היו ממצאים שיכולים להצביע על מקור ריח ספציפי, כגון תקלה או שטח לא נקי. מכל מקום, הנושא הובא לידיעת נציגי המפעל ובהמשך הממצאים הועברו למשרד להגה"ס.

ממגורות עמיר דגן, רח' האצטדיון, מפרץ חיפה

מפעל קו ונקי המחדש, מפרץ חיפה

במפעל עוסקים בניקוי מתכות באמצעות ניקוי חול ובצביעת מוצרי מתכת לעיתים גדולים כגון מרכיבי בנייה, מכלים, חלקים לתעשייה. העבודות מתבצעות בסככות ובהיכלים ייעודיים. בביקור במקום, נבדקה גם פניה בנושא ריח צבע מהמפעל. המפעל נדרש להקפיד על כך שגם עבודות הצביעה והשיוף של מוצרים קטנים או בינוניים תבוצענה במקום סגור. הנהלת החברה התחייבה להקפיד על כך שלא מתבצעת צביעה בשטח פתוח.

חב' איורור והנדסה, מפרץ חיפה

בביקור באזור המפעל התגלה כי המפעל פולט דרך שתי וונטות תעשייתיות בחזית האחורית חומרי צבע. עבודות צביעה שמבוצעות בסככה סגורה משלושה צדדים תוך הטעיית החומרים המזהמים כלפי חוץ בעזרת וונטות אל שתי ארובות אופקיות, ללא אמצעי סינון.

התרענו על חומרת המצב בפני נציגי המפעל והדבר הובא לידיעת המשרד להגנת הסביבה. לאחר ביקור נוסף יחד עם נציגת מחוז חיפה, המפעל הסדיר את הליקויים והתקין מתקן סינון רב דרגתי במחלקת הצבע, הכולל קיר יניקה, עם מסנן ייעודי לתרסיסי צבע.

מאי 2017

חב' איורור והנדסה

מרץ 2017

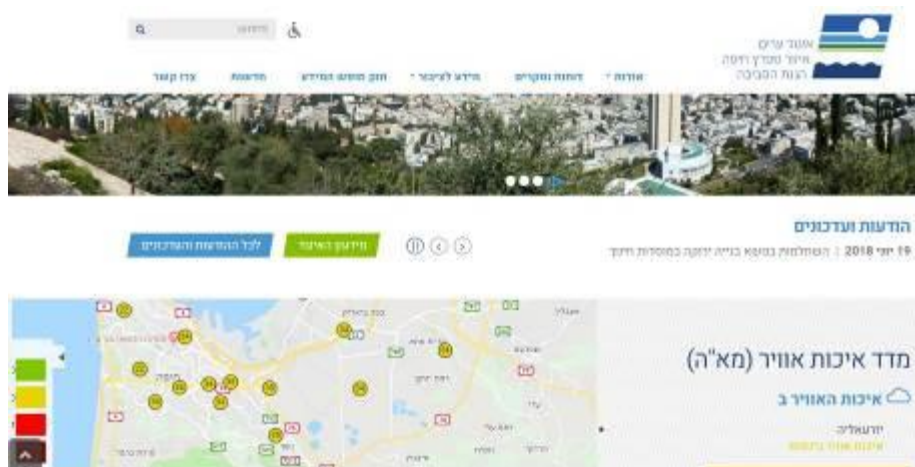
פרויקטים של האיגוד בתחום האינטרנט

במהלך שנת 2017 האיגוד יזם והשלים מספר פרויקטים שמטרתם לשפר את מתן שרות לציבור מההיבט של העברת מידע אל הציבור בדרך קלה ויעילה יותר, וזאת בעזרת כלים אינטרנטיים, דוגמת אתר האיגוד ואפליקציות לטלפונים חכמים.

א. חידוש אתר האינטרנט של האיגוד

בעזרת חברה מקומית לבניית אתרי אינטרנט, חב' טייקו, נבנה אתר רספונסיבי שמתאים את עצמו לסביבת הגולש, בכל מכשיר (מסכי מחשב, טאבלטים וסמרטפונים, באופן שחויית הגלישה תישמר בכל מכשיר.

עמוד הבית וכן עמודי תוכן חודשו ושונו מהיסוד, נוספו מרכיבי תוכן חדשים, כגון מילון מונחים וכו'. המפה הדינמית על מצב איכות אוויר באזור הפכה למרכז האתר וקודמה בעמוד הבית. חשוב לציין כי האתר נבנה כאתר נגיש אשר הינו מונגש לבעלי מוגבלויות בהתאם לתקנות הנגישות.

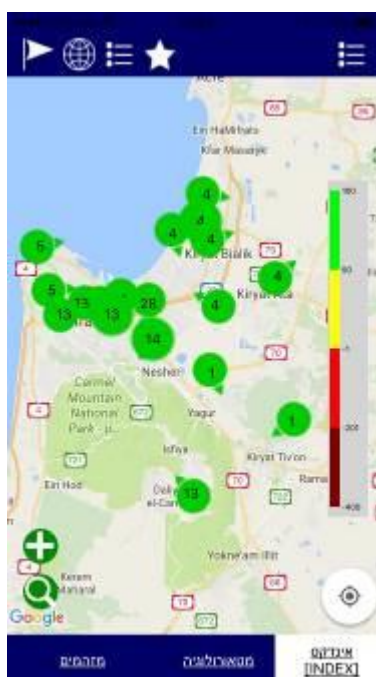

אתר האינטרנט החדש של האיגוד

ב. אפליקציה "ניטור אוויר מפרץ חיפה"

איגוד ערים העלה אפליקציה "ניטור אוויר מפרץ חיפה", המאפשרת לקבל תמונת מצב על איכות האוויר באזור המפרץ. הישומון, המציג מפת 18 תחנות הניטור הפרוסות בשטח האיגוד, מהווה כלי עזר זמין ונוח לשימוש, אשר בעזרתו ניתן להתעדכן במדד איכות האוויר (מא"ה) ובנתוני החומרים והמטאורולוגיה הנמדדים בתחנות. המדד המוצג מחושב על פי ההנחיות של המערך ניטור ארצי (מנ"א).

האפליקציה פותחה על ידי חברת אנויטק למכשירי אנדרויד ואפל (IOS), והיא מאפשרת רישום כתובת ואיתור תחנת ניטור אוויר קרובה בהתאם למיקום. כך ניתן לדעת מדד איכות אוויר בקרבת המקום. בנוסף קיימת אופציה לשמירת כתובות מועדפות לשימוש חוזר.

ג. אפליקציה "דיווחית"

במטרה להרחיב ולגוון את דרכי ההתקשרות בין התושבים לבין האיגוד בהקשר של מפגעים סביבתיים, באופן שההתקשרות תהיה ישירה ובלתי תלויה, פותחה אפליקציה להעברת דיווחים בנושאים: ריחות וזיהום אוויר, רעש, קרינה, חומרים מסוכנים, אסבסט ופסולת. קיימת אפשרות לצירוף תמונה להמחשת המפגע.

האפליקציה פותחה על ידי חב' טייקו למערכות הפעלה Android ו-IOS_ והיא הועלתה לחנויות (גוגל ואפל) בחודש ספטמבר 2017.

